

10.1. Missiv – ny organisationsstruktur

För att förstå helheten av förslaget bör detta dokument läsas tillsammans med följande bilagor:

- 10.2 PM – Ny organisationsstruktur
- 10.3 Förslag på nya stadgar för Studieförbundet förbund from 1 januari 2025
- 10.4 Förslag till övergångsregler för Studieförbundet för perioden 14 juni 2024 - 31 december 2024
- 10.5 Förslag på arbetsordning för valberedning i Studieförbundets avdelning
- 10.6 Förslag på arbetsordning för valberedning för Studieförbundets förbund
- 10.7 Förslag på verksamhetsplan- och budgetprocess

Bakgrund

Folkbildningen står inför nya och helt avgörande utmaningar. Det handlar både om kraftigt minskade bidrag och ett nytt statsbidragssystem. Detta sker i en tid då förtroendet för studieförbunden inte sällan ifrågasätts. Detta påverkar de insatser som Studieförbundet som helhet behöver prioritera under de kommande åren. Samtidigt behöver vi även fortsättningsvis skapa förutsättningar för att våra deltagare och samverkande föreningar får tillgång till kvalitativ och tillgänglig folkbildning. Vidare behöver vi även stå för den infrastruktur som är helt avgörande för lokal tillgång till bildning, kultur och demokratiska forum.

Med Studieförbundets strategi 2131 som grund, fattade förbundsstämman den 27 maj 2023 beslut om strategiska mål för år 2024–2027 för hela organisationen där ett av dem var:

”Studieförbundet genomför en organisationsöversyn med syfte att framtidssäkra och utveckla folkbildningsverksamheten i hela landet.”

Regeringens budgetproposition för år 2024 innebär stora neddragningar av stödet till studieförbunden. Jämfört med år 2023 blir minskningarna -14 % år 2024, -19,5% år 2025 och -28% år 2026.

Organisationsöversynen blir utifrån detta en vital åtgärd för att framtidssäkra folkbildningsverksamheten i hela landet och samtidigt effektivisera planering, uppföljning och kontroll genom att ta tillvara kompetenser och resurser så ändamålsenligt som möjligt.

Studieförbundets strategi med tillhörande strategiska mål är navet i styrning, ledning och samordning som vi utgår från när vi tar vara på möjligheter eller hanterar utmaningar, så väl verksamhetsmässiga som organisatoriska. De aviserade neddragningarna av statsbidraget till folkbildningen påverkar den takt som vi behöver arbeta i för att framtidssäkra organisationen och verksamheten. Dessutom skapar nya krav på uppföljning och analys, behov av en organisation där medarbetare arbetar närmare varandra på ett sätt som effektivt kan tillvarata den kollektiva styrkan och allas kompetenser på bästa sätt.

Med utgångspunkt i den utredning som genomförts i dialog med medlemsorganisationer och avdelningar är förslaget nu att Studieförbundet från och med den 1 januari 2025 organiseras till en juridisk enhet med sex avdelningar och ett rikskansli. Anledningen till att detta föreslås beskrivs i PM – Förbundsstyrelsens förslag – Ny organisationsstruktur.

Den nya föreslagna organisationen ska även fortsättningsvis vara en ideell förening, det kan vara någon av inom Studieförbundet redan befintliga organisationer eller en helt ny. Rekommendationen från extern juridisk expertis är att använda en redan befintlig juridisk person

som grund för den nya organisationen. Med fördel används nuvarande riksförbundets organisation, en stor vinst är att den organisationen då redan är ett godkänt studieförbund som ska ansöka om statsbidrag för 2025. Om man väljer en annan organisation än riksförbundet behöver en formell ansökan göras till Folkbildningsrådet om att bli en ny statsbidragsmottagare. Att bli godkänd som ny statsbidragsmottagare är en lång och arbetskrävande process.

Beslutsprocess för organisationsförändring

För att genomföra organisationsförändringen är det två steg som behöver genomföras; bilda den nya organisationen och upplösa de befintliga avdelningarna samt Utbildningscenter Väst.

Studiefrämjandets nuvarande stadgar ger möjlighet för två vägar till beslut om ny organisering. Antingen genom att förbundsstyrelsen på egen hand fattar beslut om ny organisering eller att varje avdelnings årsmöte fattar beslut om att föreslå förbundsstyrelsen att fatta beslut om upplösning. Givet den stora förändring som förslaget om en juridisk enhet med sex avdelningar innebär, rekommenderade förbundsstyrelsen avdelningarnas årsmöten, att under våren hantera frågan om upplösning av sina egna avdelningar. Förbundsstyrelsen beslutade också att kalla till en extra förbundsstämma för att besluta om den nya organisationsstrukturen framåt.

Avsikten var att avdelningsårsmötena skulle fatta beslut för att initiera arbetet med att överföra respektive avdelnings tillgångar, skulder och personal (verksamhetsövergång) till en sammanslagen organisation. När verksamheterna i respektive avdelning är överförd ska upplösning av avdelningen (den ideella föreningen) ske.

Med upplösning menas i det här fallet att avdelningarnas verksamheter samt tillgångar och eventuella skulder förs över till den sammanslagna organisationen samt att avdelningarnas juridiska enheter avslutas och avregistreras hos Skatteverket.

Förutom det formella upplösandet av de juridiska enheterna tillkommer även arbetsrättsliga frågor och en hel del operativa frågor som kommer behöva hanteras i tidsrummet mellan den gamla organiseringen och den sammanslagna organisationen.

För att få till stånd en sådan ordning behövdes beslut fattas av avdelningsårsmötena med innebörd att:

- Avdelningens årsmöte föreslår därför förbundsstyrelsen att i enlighet med normalstadga § 24 besluta om sammanslagning och upplösning.
- Sammanslagning sker från 1/1 2025.
- Avdelningen får upplösas tidigast 1/1 2025, men snarast möjligt därefter.

Upplösningensbesluten på avdelningsårsmötena innebär att:

- Det fortsatt är avdelningsstyrelsen som har ansvar för avdelningens verksamhet fram till 2024-12-31.
- Förbundsstyrelsen tar över ansvaret från och med 2025-01-01 för de avdelningar som ska upplösas.

Utifrån detta fattade avdelningsårsmötena beslut om följande under april månad:

”I händelse av att extrastämman den 13 juni 2024 beslutar om ny organisation för Studiefrämjandet från och med 2025:

- Att föreslå till förbundsstyrelsen att besluta om upplösning av avdelningen och sammanslagning till en gemensam juridisk enhet from 1/1–2025
- att avdelningen får upplösas tidigast 1/1–2025, men snarast möjligt därefter.
- att överföra Studieförbundet [ange namnet på avdelningen] tillgångar, skulder och personal till en ny och sammanslagen organisation till Studieförbundet Riksförbundet org. nr. 802003–2895.
- att överföra fastigheten [ange fastighetsbeteckning] till Studieförbundet Riksförbundet org. nr. 802003–2895 from 1/1–2025.
- att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att från och med 1/1–2025 vidta nödvändiga administrativa åtgärder för att avsluta avdelningen och fullfölja verksamhetsövergången.
- att ansvarsprövning av avdelningsstyrelse hanteras på förbundsstämman 2025. ”

Extra förbundsstämma 13 juni 2024

Utifrån det beslut som avdelningsårsmötena fattat, att föreslå förbundsstyrelsen att besluta om upplösning av avdelningarna och sammanslagning till en gemensam juridisk enhet, så är förbundsstyrelsens mening givet organisationsförändringens dignitet, att förbundsstämman i stället är den som fattar beslut i frågan och för helheten.

Mandat och uppdrag till förbundsstyrelsen

För att klargöra när ansvaret för avdelningens verksamhet, tillgångar och skulder övergår från nuvarande till den sammanslagna organisationen beslutades även på avdelningsårsmötena att delegera ansvar och befogenheter för avdelningen från avdelningsstyrelsen till förbundsstyrelsen från och med 1 januari 2025.

Intentionen är att det är förbundsstyrelsen som ska driva överförings- och upplösningsprocessen varför årsmötesbesluten innehöll ett uppdrag till förbundsstyrelsen att:

- ”Vidta nödvändiga administrativa åtgärder för att avsluta avdelningen och genomföra verksamhetsövergången från och med 2025-01-01.”

Genom ett sådant uppdrag är det fortsatt avdelningsstyrelserna som har ansvar för avdelningarnas verksamhet fram till den 2024-12-31. Vidare har avdelningsstyrelserna fortfarande ansvar för den verksamhet som redan bedrivits under 2024. Förbundsstyrelsen erhåller i sin tur ett brett uppdrag att driva överförings- och upplösningsarbetet.

För att klargöra detta fastställde avdelningarnas årsmöten avdelningsstyrelsernas mandattid till 2024-12-31. Detta innebär att från och med 2025-01-01 företräder förbundsstyrelsen samtliga föreningar fram till upplösning. Anledningen till detta är att förbundsstyrelsen kommer ha tillgång till personella resurser vilket avdelningsstyrelserna inte kommer att ha.

Även om det är förbundsstyrelsen som kommer ha ansvaret för de avdelningar som ska upplösas, kommer detta ansvar i praktiken att vara begränsat till att hantera de sista transaktionerna, den sista slutrapporteringen samt deklarationer och motsvarande till Skatteverket.

Ansvarsprövning av avdelningsstyrelse

Ansvarsprövning av ledamöterna i respektive avdelningsstyrelse hanteras på första ordinarie förbundsstämma i den nya organisationen. Under förutsättning att förbundsstyrelsen formellt tagit

över ansvaret för avdelningarna från och med 2025-01-01 så kommer ansvarsprövningen således avse avdelningsstyrelsernas arbete under 2024.

Förtroendevaldas roll i övergången till den nya organisationen

För att förbereda den nya organisationen behöver en interimistisk valberedning samt avdelningsråd formeras. Förslaget är att dessa ska bestå av representanter från befintliga valberedningar och avdelningsstyrelser valda på avdelningarnas årsmöten som varit under våren. På avdelningarnas årsmöten beslutades som en följd av detta att den valberedning och avdelningsstyrelse som valdes har i uppdrag att inom sig utse representanter som ska ingå i en tillfällig valberedning respektive avdelningsråd i övergången till den nya organisationen.

Förhållandet mellan avdelningsråd och avdelningsstyrelser i övergången till ny organisation föreslås se ut som följande:

- Avdelningsstyrelserna har en mandatperiod fram till 2024-12-31. Deras ansvar och mandat under denna period är oförändrat enligt gällande stadgar.
- De kommande tillfälliga valberedningarna och avdelningsråden skapas för att hantera frågor som berör den kommande organisationen där saker som berör flera av de nuvarande avdelningarna kan samordnas.
- Avdelningsstyrelserna har fokus på här och nu och att slutföra avdelningens verksamhetsår. Avdelningsrådet har fokus framåt med en rådgivande roll och bollplank för att sätta den nya organisationen.

Mer information gällande förslaget för övergångsorganisation finns att läsa i den bilagda handlingen *Förslag till övergångsregler för Studieförbundet för perioden 14 juni 2024 - 31 december 2024*.

På avdelningarnas årsmöten valdes även revisorer. De förtroendevalda revisorer som valdes kommer att ha samma uppdrag som tidigare, det vill säga att granska avdelningarna och deras verksamhet. Skillnaden är att de kommer att avge sin revisionsberättelse till förbundsstämman i stället för på avdelningsårsmötet. Deras uppdrag sträcker sig således fram till att de avlagt sin revisionsberättelse för avdelningen avseende verksamhetsåret 2024 till förbundsstämman 2025.

Förslag till beslut

Förbundsstämman beslutar

- att upplösa samtliga avdelningar samt Utbildningscenter Väst för sammanslagning till en gemensam juridisk enhet from 1 januari 2025*
- att anta förslaget på nya stadgar för Studieförbundets förbund from 1 januari 2025*
- att anta ny arbetsordning för avdelningsvalberedning i Studieförbundet from 13 juni 2024*
- att anta ny arbetsordning för nationell valberedning i Studieförbundet from 13 juni 2024*
- att anta förslag till övergångsregler för Studieförbundet för perioden 14 juni 2024 - 31 december 2024*
- att uppdra åt förbundsstyrelsen att verkställa besluten ovan.*